



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 17147/2022
15.12.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић, Драгане Бољевић, Јелице Бојанић Керкез и Јелене Ивановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драгана Јанковић адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво – Одељење у Краљеву, ради накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Чачку Гж рр 452/21 од 09.06.2022. године, у седници већа одржаној дана 15.12.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Чачку Гж рр 452/21 од 09.06.2022. године, тачке 2. става II изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Чачку Гж рр 452/21 од 09.06.2022. године у тачки 2. става II изреке, тако што **СЕ ОБАВЕЗУЈЕ** тужена да на износ од 95.717,00 динара плати законску затезну камату од 30.08.2012. године до 08.05.2019. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да на име трошкова поступка по ревизији исплати тужиоцу износ од 18.000,00 динара у року од осам дана од достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Чачку Гж рр 452/21 од 09.06.2022. године, ставом I изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Основног суда у Чачку Прр1 241/20 од 28.05.2021. године у првом ставу изреке, у погледу досуђене висине накнаде имовинске штете у износу од 95.717,00 динара и износу од 24.477,00 динара, и решење о трошковима парничног поступка садржано у другом ставу изреке. Ставом II изреке, делимично је усвојена жалба тужене и пресуда Основног суда у Чачку Прр1 241/20 од 28.05.2021. године преиначена у првом ставу изреке, у односу на досуђену законску затезну камату, тако што је обавезана тужена да на износ накнаде имовинске штете досуђене првим ставом изреке првостепене пресуде од 95.717,00 динара исплати законску затезну камату од 09.05.2019. године до исплате на терет буџетских средстава Републике Србије намењених покрићу текућих расхода Основног суда у Чачку, осим расхода за запослене и текуће одржавање објеката и опреме (тачка

1) а одбијен тужбени захтев у делу којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да на износ накнаде имовинске штете у висини од 95.717,00 динара, досуђен првим ставом изреке првостепене пресуде, исплати законску затезну камату од 30.08.2012. године до 08.05.2019. године (тачка 2). Ставом III изреке, одбијен је захтев тужене за трошкове жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, одлуке садржане у тачки 2, става II изреке, тужилац је због погрешне примене материјалног права, благовремено изјавио ревизију предвиђену чланом 404. ЗПП (посебна ревизија).

По оцени Врховног касационог суда, посебна ревизија тужиоца у овом спору је дозвољена ради усклађивања другостепене пресуде у побијаном делу са одлукама Европског суда за људска права, али и одлукама Уставног суда донетим у поступку по уставним жалбама поверилаца новчаних потраживања из радног односа са дужницима против којих се води извршни поступак у којем је утврђена повреда права тужиоца на суђење у разумном року (одлуке Уж 8232/2015 од 24.11.2015. године; Уж 8104/2015 од 30.06.2016. године).

Из тог разлога, на основу члана 404. ЗПП-а, одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији у складу са чланом 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је тужиочева ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоцу су правноснажном пресудом због пропуштања Основног суда у Чачку П1 430/12 од 28.11.2012. године досуђени новчано потраживање разлике зараде у висини од 95.717,00 динара са законском затезном каматом од 30.08.2012. године до исплате и трошкови парничног поступка у износу од 14.412,00 динара. Решењем о извршењу Основног суда у Чачку И 307/16 од 15.03.2016. године одређено је извршење против извршног дужника Фабрика резног Алата а.д. – алат за спољњи навој д.о.о. из Чачка, ради наплате означеног новчаног потраживања извршењем на новчаним средствима на текућем рачуну извршног дужника, а у немогућности такве наплате и пописом, проценом и продајом његових покретних ствари. Решење о извршењу достављено је Народној банци Србије – Одељењу за принудну наплату и унето је у програм принудне наплате, али није спроведено јер је извршни дужник у непрекидној блокади. Извршни поступак је прекинут решењем Основног суда у Чачку И 897/18 од 14.06.2018. године јер је извршни дужник престао да постоји као правно лице. Решењем Вишег суда у Чачку Ржг 39/18 од 10.10.2018. године преиначено је решење Основног суда у Чачку Р4 И 216/18 од 14.08.2018. године тако што је усвојен приговор извршног повериоца за убрзање поступка, утврђено да му је у том поступку повређено право на суђење у разумном року и наложено поступајућем судији да у року од 15 дана од пријема тог решења предузме све неопходне процесне радње у циљу окончања поступка. Решењем извршног суда од 13.11.2018. године настављен је извршни поступак у односу на Фабрику резног алата а.д. из Чачка, као правног следбеника извршног дужника по основу његовог припајања. Извршни поверилац је 09.08.2019. године предложио да се

извршење спроведе на покретним стварима извршног дужника. Новчано потраживање извршног повериоца није наплаћено у поступку извршења.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду у делу за законску затезну камату тако што је одбио тужбени захтев којим је тражено плаћање затезне камате од доспелости новчаног потраживања у износу од 95.717,00 динара, досуђеног извршном исправом чија је наплата одређена решењем о извршењу, до дана подношења тужбе. По становишту тог суда, тужена је тек подношењем тужбе позвана на испуњење обавезе накнаде имовинске штете, због чега тужилац нема права на тражену затезну камату у смислу члана 277. Закона о облигационим односима до дана подношења тужбе.

По налажењу Врховног касационог суда, основани су наводи ревидента о погрешној примени материјалног права.

Одредбом члана 31. став 1. Закона о заштити права на суђење у разумном року прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од једне године од дана када је стекла право на правично задовољење. Према ставу 3. те одредбе, одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна.

Накнада материјалне штете по правилима облигационог права односи се на успостављање ранијег стања које је било пре него што је штета настала, као и на исплату у новцу уколико успостављање ранијег стања не надокнађује штету потпуно или ако успостављање ранијег стања није могуће (члан 180. Закона о облигационим односима).

Европски суд за људска права је у предметима у односу на Србију изразио став да за неисплаћена потраживања запослених према друштвеним предузећима и предузећима са претежним друштвеним, односно државним капиталом, као субјеката под контролом државе, досуђена правноснажном судском одлуком која су у извршном поступку остала ненаплаћена дужи временски период одговара Република Србија из сопствених средстава. Пресудама донетим у таквим предметима Република Србија је обавезана да из сопствених средстава у одређеном року од њихове правноснажности исплати подносиоцима представке износе које су им досуђени правноснажним пресудама домаћих судова. И Уставни суд је, уважавајући праксу међународних институција за заштиту људских права, одлукама којима је усвајао уставну жалбу због повреде права на имовину из члана 58. Устава Републике Србије, због неспровођења решења о извршењу – принудне наплате новчаног потраживања из радног односа од предузећа за већинским друштвеним капиталом, утврђивао право подносиоца уставне жалбе на накнаду материјалне штете у висини износа одређених решењем о извршењу, умањене за евентуално наплаћене износе по том основу.

Следствено изложеном, по становишту ревизијског суда, тужена је у овом случају дужна да тужиоцу исплати износе досуђене извршном пресудом П1 430/12 од 28.11.2012. године и одређене решењем о извршењу И 307/16 од 15.03.2016. године, што значи и затезну камату на износ од 95.717,00 динара од датума његове доспелости па до дана подношења тужбе у овом спору. На тај начин тужиоцу ће бити надокнађена материјална штета у складу са правилом садржаним у члану 185. Закона о

облигационим односима и његово имовно стање бити доведено у положај у којем би се налазило да је извршни поступак окончан исплатом досуђеног новчаног потраживања у разумном року.

Због тога је на основу члана 416. став 1. ЗПП, имајући у виду и одлуке Уставног суда донете у поступку заштите права на имовину – ненаплаћених потраживања против истог извршног дужника, одлучено као у другом ставу изреке.

Тужиоцу су досуђени трошкови поступка по ревизији у износу од 18.000,00 динара за састав тог правног лека и применом члана 165. став 2. у вези са члановима 153. став 1. и и 154. ЗПП-а одлучено као у трећем ставу изреке.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић